

Tiedote 24.1.2025
Julkaisuvapaa heti

OPPIKIRJAILIJAPALKINNOT JAETTIIN EDUCASSA 24.1.2025

Vuoden 2025 Oppikirjailijapalkinnot saivat Mea Kalm, Jorma Kytömäki, Marja-Kristiina Lerkkanen, Tapani Lohi ja Tuula Niskanen.

Suomen tietokirjailijat ry:n myöntämät Oppikirjailijapalkinnot jaettiin opetusalan Educa-messuilla Helsingin Messukeskuksessa perjantaina 24. tammikuuta 2025. Oppikirjailijapalkinnot ovat suuruudeltaan 8 000 euroa, ja ne myönnetään tunnustuksena laajasta ja ansiokkaasta oppiteostuotannosta. Palkinnot jakavat Suomen tietokirjailijat ry:n puheenjohtaja Timo Tossavainen ja varapuheenjohtaja Markus Hotakainen. Suomen tietokirjailijat ry:n palkinnot rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeus-korvauksilla.

Merja (Mea) Kalm on turkulainen luokanopettaja. Jorma Kytömäki on eläkkeellä oleva Turun yliopiston maantieteen lehtori. Marja-Kristiina Lerkkanen on Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen professori. Tapani Lohi toimii tutkijana ja yliopistonlehtorina Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa. Tuula Niskanen on toiminut pitkään erityisopettajana ja työskentelee nyt erityisen tuen asiantuntijana Ammattiopisto Spesiassa Järvenpäässä.

PALKINTOPERUSTELUT

MERJA (MEA) KALM

Merja (Mea) Kalm on turkulainen luokanopettaja sekä oppi- ja tietokirjailija. Hän on toiminut oppikirjailijana vuosituhaten alusta saakka, ja ollut mukana rakentamassa kiiteltäviä ja menestyneitä oppimateriaalisarjoja eri kustantajien kanssa.

Mea Kalmin laajaan tuotantoon kuuluvat muun muassa matematiikan sarja *Oivaltaja* (Otava), uskonnon sarjat *Sydän* (Otava) ja *Tähti* (Otava), äidinkielen ja kirjallisuuden sarja *Välkky* (Sanoma Pro) sekä historian sarja *Historian tuulet* (Otava). Oppimateriaalin lisäksi Kalmin tuotantoa ovat muun muassa Lasten Keskuksen julkaisemat tietokirjat *Hyvä kaveri – Ystävyiden supervoimat* (Lasten Keskus) ja *Hyvä tyyppi – Supervoimien käsikirja* (Lasten Keskus). Tällä hetkellä Kalm tekee Otavan matematiikan vuosiluokkien 3–6 oppimateriaalisarjaa, *Oivaltajaa*. Sarja on julkaistu myös ruotsinkielisenä laitoksena. *Oivaltajassa* hänen kädenjälkensä näkyy erityisesti vahvuuspedagogiikassa.

Oppimateriaalityöryhmässä Mea Kalm on innovatiivinen, rohkea ja luova. Hän uskaltaa kokeilla ja heittäytyä. Kalmin oppimateriaalitekemisessä keskiössä on aina kohderyhmä eli se, kenelle materiaalia tehdään – lapset. Kalm osaa peilata taitavasti oppimateriaalien sisältöä eri ikäisten lasten tarpeisiin sopivaksi. Oppimateriaalityöryhmässä Kalm varmistaa, että kaikilla on hyvä olla. Hän on ratkaisukeskeinen, avoin ja rehellinen. Hän nappaa nopeasti kiinni monenlaisista ideoista, ja hänen kanssaan oppikirjojen työstäminen on antoisaa.

JORMA KYTÖMÄKI

FT, dosentti Jorma Kytömäki on työskennellyt Turun yliopiston maantieteen lehtorina eläköitymiseensä saakka. Kytömäki tunnetaan ansioistaan korkeatasoisten maantieteen oppimateriaalien tuottajana ja opettajankoulutuksen kehittäjänä.

Kytömäki on kirjoittanut eri työryhmien jäsenenä oppimateriaaleja sekä perusasteelle että lukioon 1980-luvun alusta saakka. Häntä ohjasi oppikirjailijan työhön halu maantieteen aseman ja sisällön kehittämiseen opetussuunnitelmien muuttuessa. Ensimmäiset oppikirjasarjat olivat perusasteen *Opi maantietoa* (WSOY) ja lukion *Uuden lukion maantiede* (WSOY). Seuraavat sarjat olivat 1990-luvun taitteessa ilmestyneet *Värikäs maa* (WSOY) ja *Lukiolaisen Terra* (WSOY). 2000-luvun alussa ilmestyi lukion *Globus*-sarja (WSOY). Kaikki nämä oppimateriaalit olivat erittäin suosittuja ja laajasti käytössä Suomen kouluissa. Hänen laajaan tuotantoonsa kuuluu yhteensä yli 200 nimikettä oppikirjoja, harjoituskirjoja, opettajan materiaaleja ja koepaketteja. Jorma Kytömäki on kirjoittanut myös artikkeleja luonnon- ja kulttuurimaisemista sekä kulttuurimaantieteestä suomalaisiin ja kansainvälisiin alan lehtiin.

Jorma Kytömäen vahvuus työryhmien jäsenenä on hänen didaktinen, oppijaystävällinen näkökulmansa, sekä loistava huumori ja tilannetaju. Kytömäelle materiaalien laadinnassa tärkeää on ollut maantieteen kouluopetuksen merkityksen korostaminen, oppilaiden ja opiskelijoiden maailmankuvan rakentaminen sekä vastuullisuuteen kasvattaminen. Erityisesti Kytömäki korostaa maantieteellisen ajattelun kehittämistä. Hänen mukaansa maantiede kuvaa ja selittää tämän päivän maailmaa ja kurkistaa tulevaisuuteen.

MARJA-KRISTIINA LERKKANEN

Marja-Kristiina Lerkkanen on kasvatustieteen professori Jyväskylän yliopistossa. Hän on tutkimuksessaan erikoistunut vuorovaikutukseen esi- ja perusopetuksessa sekä kotiympäristössä ja lukutaidon ja matematiikan taitojen kehitykseen sekä oppimisen motivaatioon. Näistä teemoista nousee myös hänen oppikirjailijan työnsä.

Marja-Kristiina Lerkkanen on poikkeuksellisen aktiivinen kirjoittaja ja julkaisija. Laajan tieteellisen tuotannon lisäksi hän on työryhmän jäsenenä kirjoittanut lukuisia luku- ja kirjoitustaidon oppimateriaaleja esi- ja perusopetukseen. Näihin kuuluvat esimerkiksi *Apilatiin aapinen* (Sanoma Pro) ja *Pikkumetsän esiopetus* (Sanoma Pro), joihin liittyy useita harjoitus- ja lukukirjoja sekä opettajan oppaita. Lerkkanen on ollut kirjoittamassa myös tarpeellista ja laajasti käytettyä luku- ja kirjoitustaidon arviointimateriaalia *ARMI* luokan- ja erityisopettajien käyttöön (Sanoma Pro), sekä vastaavaa yläkouluun tarkoitettua teosta *YKÄ – Luku- ja kirjoitustaidon arviointimenetelmä yläkouluun* (Niilo Mäki -instituutti). Monen opettajan ja opettajaksi opiskelevan käsissä on kulunut Lerkkasen perusteos *Lukemaan oppiminen ja opettaminen esikoulussa ja alkuopetuksessa* (Sanoma Pro). Teos yhdistää teoreettista tietoa ja käytännön vinkkejä kattavaksi tietopakettiksi.

Lerkkanen on kannustava esimerkki tutkimukseen perustuvan tiedon tuomisesta käytäntöön. Hänen oppikirjailijatuotantonsa kattaa paitsi esi- ja perusopetusta myös opettajankoulutusta, ja hän liikkuu sujuvasti eri kohderyhmille tarkoitettujen tekstien välillä: oppikirjantekijä ymmärtää, että materiaalia tarvitsevat sekä oppijat että heidän opettajansa. Lerkkasen oppikirjatuotanto kietoutuu tiiviisti lukemisen ja kirjoittamisen taitoihin, ja tämä työ on mittaamattoman arvokasta koko suomalaiselle yhteiskunnalle.

TAPANI LOHI

Yliopistonlehtori OTT Tapani Lohi on tehnyt pitkän uransa opettajan ja tutkijan tehtävissä Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa. Hänen perehtyneisyytensä näkyy laadukkaana oppikirjatuotannon lisäksi lukuisissa tieteellisissä artikkeleissa ja monografioissa.

Tapani Lohi on tehnyt johtavia perusoppikirjoja muun muassa yleisestä varallisuus oikeudesta yhteistyössä professori Janne Kaiston kanssa sekä yksin etenkin perhevarallisuus oikeudesta. Yhtenä timanttina hänen tuotannostaan voidaan mainita

Aviovarallisuus (Talentum Pro), joka on mittava 993 sivuinen alan perusteos käsittäen kysymyksiä muun muassa osituksesta, perinnöstä, lahjasta ja vastuusta. Teos on välttämätön kaikille alan juristeille, mutta hyödyllinen myös maallikoille yleisenä tiedonlähteenä aiheesta. *Johdatus varallisuus* (Talentum) taas on toiminut erinomaisesti johdattavana perusteoksena yksityisoikeuden keskeisimpiin ongelmiin, velvoitteisiin ja sopimuksiin.

Perhevarallisuus

TUULA NISKANEN

Tuula Niskanen on lastentarhanopettaja, kasvatusaineiden opettaja, erityisopettaja, neuropsykiatrinen valmentaja ja työnohjaaja. Hän on työskennellyt 26 vuotta pedagogiikan parissa opettajana ja erityisopettajana ja tehnyt vuodesta 2013 asti oppimateriaaleja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille. Tällä hetkellä hän työskentelee erityisen tuen asiantuntijana Ammattiopisto Spesian asiantuntijapalveluissa.

Niskanen on ollut merkittävä osaaja, kun on rakennettu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon opintoihin kustannusohjelmaa. Hän on tuottanut sisältöä lukuisiin eri aihepiireihin ja kehittänyt jatkuvasti teosten ilmaisutapaa paremmin opiskelijoiden tarpeita vastaavaksi. Niskanen on ollut oppimateriaalien digitaalisessa uudistamisessa idearikas edelläkävijä. Tämä näkyy esimerkiksi *Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen* -uutuusteoksen (Sanoma Pro) uudenaikaisessa materiaalipankissa.

Niskanen on ollut lähihoitaja- ja hoiva-avustajaopiskelijoiden materiaalien teossa hyvin keskeinen tekijä, ja hänen työpanoksellaan oppimateriaalintekijänä on suuri yhteiskunnallinen merkitys. Samoin hänen osaamisensa neurokirjon piirteiden, oppimisvaikeuksien ja S2-opiskelijoiden huomioon ottamisessa opetustyössä on ollut merkittävää niin opiskelijoille kuin opetusalan ammattilaisille. Niskanen tekemät oppimateriaalit ovat olleet käyttäjien laajasti kiittämiä niin asiasisällöltään, ilmaisultaan kuin pedagogialtaankin. Oppimateriaaliryhmän jäsenenä hänellä on ainutlaatuiset taidot ohjata muita tekijöitä hienovaraisesti mutta jämäkästi kohti oppimateriaalin pedagogisten tavoitteiden saavuttamista.

OPPIKIRJAILIJAPALKINTO

Oppikirjailijapalkinto myönnetään vuosittain usealle oppikirjailijalle. Vuodesta 2001 saakka myönnetyn palkinnon ovat saaneet aiemmin muun muassa Hannele Cantell, Juha Herkman, Mervi Holopainen, Eenariina Hämäläinen, Ulla Ilomäki-Keisala, Johanna Jämsä, Panu Kaila, Jari Lavonen, Helena Ruuska, Eeva-Liisa Ryhänen, Juha Suoranta, Marja Tihtarinen-Ulmanen, Juha Valste, Simo Veistola ja Leila White.

Palkinnonsaajista päätti Suomen tietokirjailijat ry:n hallitus, johon kuuluivat vuonna 2024 puheenjohtaja Timo Tossavainen, varapuheenjohtaja Anne Mäntynen ja jäsenet Mervi Holopainen, Markus Hotakainen, Elina Kahla, Riitta Korhonen, Noora Mustajoki, Kai Myrberg, Rainer Oesch ja Oula Silvennoinen.

Haastattelut:

Merja (Mea) Kalm | 050 363 6366 | merja@kalm.fi

Jorma Kytömäki | 050 582 6942 | jorkyt@utu.fi

Marja-Kristiina Lerkkanen | 040 805 3347 | marja-kristiina.lerkkanen@jyu.fi

Tapani Lohi | Yhteystiedot pyydettyäessä

Tuula Niskanen | 044 058 8889 | tuula.niskanen4@gmail.com

Lisätiedot:

Jenni Ylinentalo | Tiedottaja | Suomen tietokirjailijat ry

050 516 9554 | jenni.ylinentalo@tietokirjailijat.fi

www.suomentietokirjailijat.fi

Suomen tietokirjailijat ry on maamme suurin kirjailijajärjestö. Se edistää tietokirjallisuutta, jakaa apurahoja ja palkintoja sekä valvoo tieto- ja oppikirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja. Yhdistyksellä on yli 3 300 jäsentä.